

Utvärderingsrapport

Forskning och utveckling i Sörmland (FoUiS) har i uppdrag att utvärdera samverkansprojektet "*Unga på väg*"

Insatsens bakgrund och genomförande

Unga på väg är en insats som finns för att skapa framtidsförutsättningar för unga. Insatsen riktar sig till unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) 19-29 år med behov av stöd. Många olika faktorer kan påverka möjligheterna för en ung person att komma till studier eller arbete så som psykisk hälsa, ekonomi, boende, familj och nätverk. "*Unga på väg*" ska fokusera på att möta den unga där den befinner sig och utgå därifrån, med ett tydligt mål att gå vidare till arbete eller studier.

Unga på väg genomför tre former av aktiviteter, motiverande samtal, slussning till andra offentliga instanser samt förändring av samverkansformer.

- Vägledande och motiverande samtal mot arbete och studier med unga individer. En viktig del av insatsen är att arbeta med empowerment i syfte att skapa en målbild och planering för framtiden.
- Projektet innebär också praktisk hjälp till ungdomar med kontakt till andra myndigheter och andra insatser som Arbetsförmedlingen, kommunens insatser, utbildning, Försäkringskassan eller andra insatser i det civila samhället.
- Ungdomarna får även stöd i att ta kontakt med sjukvården vid behov (primärvård, psykiatri, habiliteringen, etc).

Insatsen sker i samverkan med ESF-projektet Samstart. Insatsen innebär förtydligande av processer och samverkan samt att tydliggöra brukarens väg.

Samverkansparter i *Unga på väg* är Eskilstuna kommun, Arbetsförmedlingen och Region Sörmland. Insatsen skulle ha startats 2021-03-01 men sköts fram 3 månader framåt, vilket innebär att insatsen pågick under tiden 2021-06-01 tom. 2024-06-01.

Insatsens syfte

Unga på väg ska minska utanförskapet bland unga vuxna i Eskilstuna kommun. Med utanförskap menas inom ramen för Unga på väg den enskildes bristande resurser inom en rad livsområden - utestängning från arbete, brister i utbildning, hälsa och sociala resurser relationer.

"*Unga på väg*" ska vidareutveckla insatser för målgruppen UVAS för ökad sysselsättning för både individens och samhällets bästa.

Insatsens mål

De konkreta och tydliggjorda målen som finns i projektansökan är att "75 % av deltagarna ska efter genomfört projekt ha individanpassade planer med arbete eller sysselsättning som mål" samt att "75 % som genomfört hela insatsen och fått det stöd parterna kommit överens om ska ha gjort stegförflyttningar som fört

---

dem närmare studier eller arbete” övriga mål är inte mätbara i bemärkelsen specifika, mätbara, avgränsade, realistiska och tidsatta (SMARTA).

Utvärderingens syfte och genomförande

Syftet med utvärderingen är att undersöka om insatsen nått uppsatta insatsmål samt om insatsen går enligt plan, samt hur eventuella avvikelser påverkat insatsens resultat.

Konkret har utvärderingen inneburit att utvärderarna har haft kontakt med företrädare från *Unga på väg*. Utvärderarna har därmed följt insatsen, samt i dialog följt progressionen, samt försökt säkerställa att relevant dokumentation sammanställts vilken skulle kunna möjliggöra en ändamålsenlig utvärdering av insatsen.

Utvärderingens frågeställningar, underlag och bedömningar

Har projektet nått sina mål? Har projektet följt planen?

Tabell 1: Beskrivning av utvärderingens frågeställningar, dokumentation samt utvärderingens bedömning.

1. Har 75 % av deltagarna individanpassade planer med arbete eller sysselsättning som mål?		
Efterfrågat underlag	Faktiskt underlag	Utvärderingens bedömning
<p>Dokumentation av deltagare i insatsen.</p> <p>Dokumentation över varje enskild deltagare (antal och aktiviteter), samt dokumentation över individanpassade planer (vad sker och när för varje deltagare, och på vilket sätt är varje individuell plan individanpassad utefter den enskilde individen).</p> <p>Dokumentationen bör även omfatta kön, ålder, datum för insatsstart, datum för insatsavslut, orsak till ev. avslut i förtid samt deltagarnas stegförflyttning under projektet.</p>	<p>Det faktiska underlaget motsvarade det efterfrågade underlaget.</p> <p>Excellfil omfattande aktiviteter och datum per deltagare, och word dokument innehållande individanpassade planer (ett dokument per deltagare).</p>	<p>Frågeställningen bedöms vara uppnådd, eftersom 100% av deltagarna har en individanpassad plan som innehåller aktiviteter som syftar till att deltagaren ska komma närmare (stegförflyttning) arbete eller sysselsättning.</p> <p>I ansökan planerades för 120 deltagare, med jämn fördelning mellan könen.</p> <p>Totalt omfattade insatsen 173 deltagare sen starten som alla nått mål. Det innebär 144% av insatsens förväntade resultat. Insatsen har haft följande könsfördelning: 60 kvinnor (100%) och 113 män (188%).</p>
2. Har 75 % som genomfört hela insatsen och fått det stöd parterna kommit överens om gjort stegförflyttningar som fört dem närmare studier eller arbete?		
Efterfrågat underlag	Faktiskt underlag	Utvärderingens bedömning
Som ovan.	Som ovan.	Frågeställningen bedöms uppnådd.

		När utvärderingen gjordes var 147 deltagare avslutade. På grund av deltagarnas olika utgångslägen och olika behov av stöd, finns det vissa svårigheter med att värdera eller kvantifiera stegförflyttningarna. Av de 147, har 100% gjort någon form av stegförflyttning som fört dem närmare studier, arbete alternativt annan instans för stöd/sysselsättning eller behandling.
3. Har projektet genomförts enligt plan?		
Efterfrågat underlag	Faktiskt underlag	Utvärderingens bedömning
Kontinuerlig dokumentation över projektet, eventuella avvikelser.	Avstämningsmöten under projektiden.	Dokumenterade avvikelser i projektet: <ul style="list-style-type: none"> - Uppstart av projektet försköts 3 månader framåt i tiden. - Beslut 2023, att projektet gick över i annan insats, (SIKTA). - I övrigt har insatsen genomförts enligt uppsatt plan.

Utvärderingens utlåtande

Sammanfattningsvis bedöms att insatsen *Unga på väg* har genomförts med mycket gott utfall. FoUiS har utvärderat elva insatser i enligt med avtal åt RAR. *Unga på väg* har varit en unik insats i den bemärkelsen att den både lyckats rekrytera fler deltagare än ambitionen, samt dokumenterat stegförflyttningar för dessa. Insatsen kan sägas ha överträffat sina mål och anses utgöra ett "gott exempel" på en tidig insats som möter individens behov. Dessutom har planeringen (och därmed också genomförandet) för insatsen baserats på en verklig, befintlig målgrupp och verkliga behov hos denna målgrupp. Insatsens relevans har också märkts genom att andra projekt/insatser har hört av sig till *Unga på väg* och inspirerats av arbetet på olika sätt.

Unga på väg har arbetat med tidiga insatser för målgruppen unga vuxna 20-29 år som varken arbetar eller studerar. Insatsen har framgångsrikt använt två strategier i det direkta arbetet med individer; uppsökande och motiverande verksamhet, vilket gett nytta/vinster på fler sätt, tex individuellt och samhällsekonomiskt.

Utvärderingens frågeställningar omfattar endast viss del av *Unga på vägs* arbete, nämligen aktiviteter för enskilda individer. Utöver detta arbete med individer har *Unga på väg* även samverkat med andra aktörer i olika konstellationer. Det är

både kommunala aktörer och företrädare för andra myndigheter. De har även varit tillgängliga med sina insatser till personer som har andra former av insatser samt verkat för förbättrade livssituationer för målgruppen genom olika former av myndighetssamverkan.

1. Det har handlat om målgruppsarbete för att nå fler personer ur målgruppen. Detta kan exemplifieras med information på folkhögskola, i gymnasieskolor och på bibliotek etc
2. Det har handlat om att göra sig tillgängliga för personer som identifierats av andra insatser. Detta kan exemplifieras med samverkan med psykiatri, arbetsförmedlingen F, olika projekt som "React ung Comeback" och "Ungdomsevolution".
3. De har försökt förändra förutsättningarna för individer att få hjälp genom samverkan med andra myndigheter, tex MISAM och Brottsförebyggande arbete.

Aspekter som anses ha varit fördelaktigt för *Unga på vägs* framgång, är att denna insats byggde på en tidigare insats, vilket innebar att det delvis redan fanns utarbetad metod/arbetsätt samt nätverk att jobba med. Projektledarnas bemötande, öppna attityd och personcentrerade arbetsätt har också haft stor betydelse för insatsens positiva utfall. Att möta människor i ett tidigt skede, där de befinner sig kan vara en preventiv insats. Med rätt stöd som möter individen kan även individens framtida behov av hjälp och stöd hjälp ifrån samhället minska. Denna tidiga preventiva insats ligger helt i linje med nya socialtjänstlagen. Insatsen har jobbat utifrån principen att öka samverkan mellan aktörer, för att minska de organisatoriska mellanrummen, vilket i sin tur gagnar insatsens deltagare.

En reflektion vid genomläsning av deltagarnas individuella planer är att dokumenten saknar formulering av mål, och rubrik som heter mål. Målen finns där som individens ambitioner och de aktiviteter som skett, men inte som mål som är tydligt definierade och överenskomna. De skulle kunna ha en underrubrik, tex "följande mål har deltagaren med sitt deltagande i insatsen". Det innebär att stegförflyttningar vad gäller målformuleringar, hur individens handlingshorisont förändrats är ej tydligt i efterhand. Dessutom har individerna väldigt olika utgångslägen, behov och ambitioner. Stödet till individerna har även omfattat handgripligt stöd som endast framgår implicit i dokumentation och genom muntlig dokumentation, som att de exempelvis har följt individer fysiskt till AF, hjälpt någon till banken för bankkonto eller bank-ID.

Insatsen *Unga på väg* har lyckats rekrytera betydligt fler deltagare än planerat. I Sverige finns totalt omkring 145 000 personer i gruppen UVAS. Enligt statistik över Sveriges UVAS i ålder 16-29 år, är könsfördelningen relativt jämn i jämförelse med det totala antalet killar och tjejer i samma åldersgrupp i Sverige, (det skiljer någon eller ett par procent). Men tittar man på den yngre andelen av UVAS, 16-24 år, finns det något fler killar. Insatsen *Unga på väg*, som omfattat den största av Sörmlands kommuner, Eskilstuna, och en del av UVAS-gruppen, från 19 år, har rekryterat näst intill dubbelt så många killar som tjejer. Även om

den yngre delen av gruppen UVAS består av något fler killar än tjejer, kan man reflektera över den stora skillnaden. Motsvarar denna könsfördelning verkligen hur UVAS ser ut i Eskilstuna, eller kan det finnas andra orsaker till den stora könsskillnaden. Ett tips/rekommendation för det fortsatta arbetet med insatsen kan därför vara att titta närmare på detta, och även kartlägga möjliga kända och okända orsaker, som kan ge vidare förklaringar till skillnaden i könsfördelningen.

Något som varit mycket positivt med insatsen är möjligheten för individer att söka hjälp utifrån egna definierade behov och få hjälp att navigera mellan organisationer. Det är 59 personer i insatsen som själva sökt sig till *Unga på väg* för att de upplevt att de vill ha hjälp. Ibland är det en förälder eller annan anhörig som hjälpt dem att komma iväg, och ibland har de blivit tipsade av någon om att insatsen kan vara hjälpsam. Det är viktigt för många, särskilt dem som riskerar att hamna i organisatoriska mellanrum att det finns en möjlighet att söka sig till en plats från vilken det går att bli slussad till andra aktörer. Den funktionaliteten att överbygga organisatoriska gränser för individer i behov av stöd är en viktig funktion för finsamförbundens uppdrag att finansiera stöd för samordning. I den uppföljning FOUiS gjort av RAR uppdrag har denna insats en unik position, som vore gynnsam att implementera i andra kommuner som en del i förebyggande arbete. Det finns en risk att denna individcentrerade och överbyggande verksamhet går förlorad när insatser går upp i SIKTA, dit deltagare kommer genom olika myndighetsinitiativ.

Eskilstuna 2024-07-02

Lina Larsson, Anna Åkerberg

Utvärderare

FoU i Sörmland

Drottninggatan 16B
632 17 Eskilstuna
www.fou.sormland.se